

Već je god. 1951. velik broj proizvoda pušten u slobodnu prodaju, a od Nove godine — izuzevši nekih deficitnih i strateških sirovina i artikala, koji su ostali pod planskom raspodjelom — bit će sva ostala roba u slobodnoj prodaji tako, da ćemo imati jedno slobodno tržište, na kojem će se formirati cijene na bazi ponude i potražnje. Međutim je bilo prethodno potrebno, da se za sirovine i polufabrikate, koji su od bitnog značenja za privredu, odreda osnovne cijene, koje odgovaraju uglavnom ekonomskim cijenama. Taj cjenovnik izdan je 26. XII, godine 1951. (Službeni list br. 57/51.).

Da bi privredna poduzeća mogla prijeći na nove ekonomske cijene, propisao je Ministar financija FNRJ detaljna Uputstva o načinu preračunavanja materijalnih vrijednosti za nove cijene (Službeni list br. 58/51.), prema kojem će poduzeće sa stanjem na 31. XII. 1951. na sirovine i polufabrikate primijeniti osnovne cijene i odgovarajuće koeficijente iz Tehničkih cjenovnika, odnosno primjenom faktora na niže jedinstvene cijene, a ako ne dolaze u obzir osnovne cijene odnosno faktori, tada će preračunavanje na nove cijene izvršiti po tržišnim cijenama. Cijene se uglavnom obračunavaju franko stanica prodavaoca.

Treba pristupiti detaljnoj analizi svakog elementa troškova. Treba savjesno ispitati najekonomičnije mogućnosti proizvodnje s obzirom na potrebe tržišta.

Treba realno ocijeniti sve prihode i sve svoje obveze, kako poduzeće ne bi došlo u situaciju, da ne može udovoljavati obvezama iz društvenog plana, s obzirom na akumulaciju, a moguće da dolazi u pitanje i sam platni fond radnika. I kolektivni mlije-karskih poduzeća treba da poduzmu odmah sve mjere, kako bi što racionalnijom i kvalitetnijom proizvodnjom osigurali potpuno izvršenje i premašenje svojih obveza u okviru postavljenih društvenih planova.

Dr. Marcel Mayer

TROŠKOVI ZA PROIZVODNJU MLJEKA U SELJAČKIM RADNIM ZADRUGAMA I RENTABILITET

Govedarstvo, a s njime u najužoj vezi i proizvodnja mlijeka u SRZ-ama, nije zastupljeno u ovoj mjeri, kako bi to današnje prilike zahtijevale. Ne samo da je govedarstvo u našoj poljoprivredi glavni liferant stajskog gnoja, nego bi trebalo biti i jaki izvor prihoda naših zadruga, pa na taj način poboljšati i životni standard zadrugara. Iskustvo nam pokazuje, da ekstenzivno držanje krava donosi slab prihod, odnosno da su troškovi za proizvodnju nerazmjerno veliki, a sama proizvodnja da je nerentabilna. Pravilnom ishranom krava muzara moguće je ne samo povećati proizvodnju mlijeka, nego i smanjiti troškove za proizvodnju mlijeka. SRZ-e treba da sastavi takav plan sjetve krmnog bilja, kako bi stoka bila preko čitave godine opskrbljena s dovoljno stočne hrane. Isto tako treba urediti i meliorirati naše travnjake i pašnjake, jer ishrana stoke je najuspješnija i najrentabilnija na paši.

Da se vidi, kakav je rentabilitet proizvodnje mlijeka, prikazat ćemo, kako bi prema privrednom računu za goveda trebala da se kreće ishrana goveda odnosno krava muzara u SRZ-i »Vladimir Bakarić« u Sesevskom Kraljevcu, kotar Zagreb, a isto tako i privredni predračun SRZ-e »Ivan Granda« u Sašinovečkom Lugu, kotar Zagreb. Zadruge su razmjerno vrlo blizu, jedna uz drugu.

Prema podacima iz privrednog računa SRZ u Sesevskom Kraljevcu raspolaze na početku ove godine sa 31 kravom, sa 2 junice od preko 2 god., sa 16 junadi od 1—2 god. i sa 2 teladi do 1 god. Predviđa se, da će se u toku godine 1 junica oteliti, te će zadruga imati na koncu godine 32 krave. Predviđa se, da će se teljenjem dobiti 26 teladi, da će biti prosječna težina kod teljenja 30 kg, a telad da će nakon odbijanja imati 90 kg. Prosječna težina kod krava iznosi oko 350 kg, a kao godišnji prosjek mlijeka po 1 kravu računa se 2.000 litara.

Prema raspoloživim krmivima i potrebi hranivih tvari za krave, koje su prosječno teške 350 kg, a proizvode 6 litara mlijeka na dan, treba ove količine krmiva:

Zimski obrok:		Ljetni obrok:	
sijena livadnog	3 kg	livadnog sijena	1 kg
kukuruzovine	3 kg	zelenog kukuruza	17 kg
silaže	8 kg	zelene djeteline	15 kg
džibre	10 lit.	mekinja	0,5 kg
svježih repnih rezanaca	4 kg		
mekinja	0,5 kg		
sačme od suncokreta	0,5 kg		

(Napomena: Kako preko čitavog ljeta ne raspolažemo zelenim kukuruzom i zelenom djetelinom, kombinirat ćemo obroke i s drugim zelenim krmivima, kojima raspolaže zadruga već prema planu sjetve i sezoni, kao na pr. zelenom raži sa grahoricom, inkarnatkom djetelinom, zobi sa grahoricom, graškom i t. d.)

Prema toj kalkulaciji, zadruga će potrošiti za 6 mjeseci zimske i 6 mjeseci ljetne ishrane približno ove količine krmiva:

sijena livadnog	230,4 q	à Din	400.—	92.160.—	Din
kukuruzovine	172,8 "	"	100.—	17.280.—	"
silaže	460,8 "	"	150.—	69.120.—	"
džibre	576 hl	"	70.—	40.320.—	"
svježih rezanaca	230,4 q	"	43,50	10.022.—	"
zelenog kukuruza	544 "	"	100.—	54.400.—	"
zelene djeteline	480 "	"	150.—	72.000.—	"
mekinja	57,6 "	"	1200.—	69.120.—	"
sačme	28,8 "	"	1000.—	28.800.—	"
soli	230,4 kg	"	10.—	2.304.—	"
silame za stelju	281,6 q	"	100.—	28.160.—	"

Za ishranu teladi:

mlijeka	65 hl	"	1000.—	65.000.—	"
sijena dobrog (otave)	13 q	"	500.—	6.500.—	"
zobi	3,9 q	"	1300.—	5.070.—	"
sačme	3,9 "	"	1000.—	3.900.—	"
mekinja	3,9 "	"	1200.—	4.680.—	"

Ostali troškovi:

skokovina za 32 kom.	à Din	500.—	16.000.—	"
3 radnika kod krava, nadnice	à Din	300.— za 365 dana	328.500.—	"
1 radnik kod teladi za 90 dana	à Din	300.—	27.000.—	"
Opći troškovi			57.500.—	"
Amortizacija			19.200.—	"
Osiguranje			36.500.—	"
Akumulacija			391.850.—	"
		Svega troškova:	1.445.386.—	Din

Prihodi:

Prodaja 64.000 litara mlijeka	à Din	15,03	971.516.—	Din
26 komada teladi	à 90 kg svega	2.340 kg à Din 70.—	163.800.—	"
Gnoj 3.200 q	à Din	100.—	320.000.—	"
		Ukupni prihodi:	1.445.386.—	Din

Kod SRZ-e »Ivan Granda« u šušnovičkom Lugu, planira se godišnja proizvodnja mlijeka po kravi 1.200 litara. Krepke hrane zadruga ne kupuje. Zadruga će imati u toku godine 29 krava. Otelit će se 20 teladi.

Prema raspoloživim krmivima i potrebi hranjivih sastavina, za kravu, koja je prosječno teška 350 kg, a proizvodi 3,5 litara mlijeka na dan, treba ove količine krmiva:

Zimski obrok:		Ljetni obrok:	
sijena livadnog	3 kg	sijena	1 kg
sijena djeteliniskog	1 kg	zelenog kukuruza	15 kg
postrne rep e	10 kg	zelene djeteline	15 kg
silaže	8 kg		
džibre	10 lit.	Obrok za 1 bilka:	
		sijena livadnog	1 kg
		sijena djeteliniskog	4 kg
		zobi	3 kg

Prema tim obrocima imale bi se potrošiti za 29 krava, 20 komada teladi i jednog bika ove količine krmiva:

sijena livadnog	230,5 q	à Din 400.—	92.200.— Din
sijena djetelinskog	14,56 q	„ 500.—	7.280.— „
zelenog kukuruza	783 q	„ 100.—	78.300.— „
zelene djeteline	783 q	„ 150.—	117.450.— „
postrne repe	521 q	„ 100.—	52.100.— „
silaže	417 q	„ 150.—	62.550.— „
zobi	11,5 q	„ 1200.—	13.800.— „
soļa	210 kg	„ 10.—	2.100.— „
slame za stelju	120,45 q	„ 100.—	12.045.— „

Za telad:

sijena	10 ü	„ 500.—	5.000.— „
zobi	3 ü	„ 1200.—	3.600.— „
mekinja	3 ü	„ 1200.—	3.600.— „
sačme	3 q	„ 1000.—	3.000.— „
mlijeka	50 hl	„ 1000.—	50.000.— „

Ostali troškovi:

3 radnika kod krave kroz 365 dana à Din 300.— na dan	328.500.— „
1 radnik kod teladi kroz 90 dana à Din 300.—	27.000.— „
amortizacija	143.000.— „
osiguranje	35.000.— „
opći troškovi	78.000.— „
pogon sječkare	7.000.— „
liječenje stoke	5.000.— „
Ukupni izdaci:	1.126.015.— Din

Prihodi:

Za 29x1.200 liti 34.800 litara mlijeka à Din 20,11	700.015.— Din
Za 20 kom. teladi prosj. težine 90 kg ili 1.800 kg à Din 70.—	126.000.— „
Za proizvedeni gnoj 3.000 q à Din 100.—	300.000.— „
Ukupni prihodi:	1.126.015.— Din

Kako se vidi iz gornjih obračuna, kod SRZ-e u Sesevetskom Kraljevcu 1 litra mlijeka stoji 15,03 Din, a u šašinovečkom Lugu stajat će proizvodnja 1 litre mlijeka 20,11 Din.

Iz sastava navedenih obroka vidi se, da SRZ-a u Sesevetskom Kraljevcu intenzivnije hrani stoku, t. j. da upotrebljava koncentrate, kao na pr. mekinje i sačmu, dok SRZ-a u šašinovečkom Lugu »štedi« i slabije hrani, a to je i glavni razlog, zašto je proizvodnja mlijeka slabija.

Biti će interesantno da vidimo, koliko površine obradivog zemljišta treba za proizvodnju krmnog bilja, koje služi za ishranu naprijed navedene stoke. Kod SRZ-e u Sesevetskom Kraljevcu trebat će prema tome:

sijena livadnog	243,4 q	prinos po ha	25 q	treba površ.	9,71 ha
silaže	460,8 „	„	350 „	„	1,32 „
zelenog kukuruza	544 „	„	300 „	„	1,81 „
zelene djeteline	480 „	„	200 „	„	2,4 „
zobi za telad	3,9 „	„	15 „	„	8,26 „

Svega: livade 9,71 ha i 5,79 ha oran. površine

Kod SRZ-e u šašinovečkom Lugu trebat će ove površine:

sijena livadnog	240,5 q	prinos po ha	250 q	treba površ.	9,60 ha
sijena djetelinskog	14,56 „	„	40 „	„	0,36 „
zelenog kukuruza	783 „	„	300 „	„	2,61 „
zelena djetelina	783 „	„	200 „	„	3,92 „
postrne repe	521 „	„	150 „	„	3,48 „
silaže	417 „	„	350 „	„	1,20 „
zobi	11 „	„	15 „	„	0,73 „

Svega: 9,6 ha livada, 3,48 ha postrne površine i 8,82 oran. površine kao glavni usjevi

Prema tome treba SRZ Sesevetski Kraljevac:

9,71 ha livade ili po 1 kravi	0,30 ha
5,79 ha oran. površine ili po kravi	0,18 ha